

κορίτσι για 'ς σὸν ἄδην για 'ς σὸν ἄντρα (ἡ ἡλικιωθεῖσα κόρη ἢ πρέπει νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὰς κοινωνικὰς συνθήκας ὑπανδρευομένη ἢ ἐν ἐναντία περιπτώσει προτιμότερον ν' ἀποθάνῃ) Ἰνέπ. || Γνωμ. Ὁ ἄδης ἔχει μπατίκια, ἀμ' ἐβγατίκια δὲν ἔχει Κάρπ. || Ἄσμ.

Ἦ χριστιανές μου, κλάψετε τὸ ἰδικό μου χάλι,
ποῦ βάζω τὸν μονάκριβον 'ς τὸν μαυρισμένον ἄδην
Νίσουρ.

Γιὰ μὴνυσέ μου, μάθια μου, πῶς σοῦ φανήκ' ὁ Νάδης
Θήρ. 2) Τόπος κολάσεως τῶν πονηρῶν, κόλασις Ζάκ.
Καππ. Πόντ. (Οἶν. Χαλδ.) κ. ἀ. : Γνωμ. Ἀχαριστία 'ς σὸν
ἄδην κράζ' καὶ πάει (ἡ ἀχαριστία κράζουσα πηγαίνει εἰς
τὸν ἄδην, ἥτοι ὁ ἀχάριστος θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν κόλασιν)
Χαλδ. Συνεκδ. ἐπὶ σκοτεινοῦ τόπου Ζάκ. Κεφαλλ. Κρήτ.
Λευκ. Παξ. : Ἐδῶ μέσα εἶναι ἄδης (σκότος μέγα) Κεφαλλ.
|| Φρ. ἄδης 'ς τὸν ἄδην (ἐπὶ σκότους ψηλαφητοῦ, οἶον :
ἐδῶ μέσα εἶναι ἄδης 'ς τὸν ἄδην !) Παξ.

ἀδηφαγία ἡ, Τσακων.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀδηφαγία.

Πολυφαγία, λαιμαργία.

ἀδηφάγος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.) κ. ἀ. ἀδηφάος Κύθν.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀδηφάγος.

Πολυφάγος, ἄπληστος, ἀκόρεστος ἔνθ' ἀν. : Ἀμαν κι
ἀδηφάγος εἶσαι ! (ἄμαν = πόσον) Κερασ. || Παροιμ. φρ.
ἄδης ἀδηφάος (ἐπὶ ἀπλήστου καὶ ἀκορέστου) Κύθν.

-**ἀδι** παραγωγική κατάλ. κοιν. καὶ Τσακων. -ἀιδι
Τσακων. -ἀδ' βόρ. ἰδιώμ. -ἀι Κάλυμν. κ. ἀ.

Ἐκ τῆς μεταγν. καὶ μεσν. ὑποκορ. καταλ. -ἀδιον
ἀπολεσθείσης ὁμως τῆς ὑποκοριστικῆς αὐτῆς σημασίας
ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ, οἶον : ἐλάδιον - λάδι, λιβάδιον
- λιβάδι, πηγάδιον - πηγάδι, σημάδιον - σημάδι,
ὑφάδιον - ὑφάδι κττ.

Ἐκ τούτων ἐπεξετάθη ἡ κατάλ. -ἀδι καὶ ἐπὶ ἄλλων
οὐσ. παραγομένων συνήθως ἐξ ἐπιθ., οἶον : ἄσπρος - ἄσπράδι,
γλυκός - γλυκάδι, ἔρημος - ρημάδι, κίτρινος - κιτρινάδι, κόκκινος
- κοκκινάδι, μαῦρος - μαυράδι κτλ.

αδιάβαλος ἐπίθ. Πελοπν. (Λακων.) αδιάβατος
Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. διαβαλτός < δια-
βάλλω.

1) Ὁ μὴ διαπεραιωθείς, ὁ μὴ φθάσας εἰς μέρος τι :
Εἶναι αδιάβατος ἀκόμη 'ς τὸ χωριό. Ἀντίθ. διαβαλμένος
(ἰδ. διαβάλλω). 2) Ἰσχυρογνώμων : Ὁ τῇ γνώμῃ
αδιάβατος εἶναι αὐτός. Μὴ μιᾶς 'ς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, εἶν'
αδιάβατος.

αδιαβαλτοσύνη ἡ, Πελοπν. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. αδιαβαλτός.

Ἰσχυρογνωμοσύνη : Αὐτὸς ἔχει αδιαβαλτοσύνη, ἄφησέ τον.

αδιάβαστος ἐπίθ. κοιν. ἀδέβαστος Πόντ. (Κερασ.
Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. διαβαστός < δια-
βάζω.

Α) Παθ. 1) Ὁ μὴ διαβιβαζόμενος, αδιαβίβαστος,
ἐπὶ νομισμάτων, τὰ ὅποια δὲν περνοῦν, δὲν ἰσχύουν Πόντ.
(Χαλδ.) : Ἡ λίρα ἀδέβαστον ἔν'. || Φρ. Ἀδέβαστον παρὰν (ἐπὶ
ἀνθρώπου οὐδαμοῦ γινομένου δεκτοῦ). 2) Ἐκεῖνος τὸν

ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ διαβῇ, νὰ περάσῃ, αδιάβατος,
ἀπέραστος (α) Ἐπὶ τόπου ἐν γένει Ἦπ. Πόντ. (Τραπ.
Χαλδ.) : Ποτάμ' ἀδέβαστον Χαλδ. Δρόμος ἀδέβαστος Τραπ.
Συνών. αδιάβατος 1 (α). (β) Ἐπὶ χρόνου Ἦπ. : Ζωὴ
αδιάβαστη. Πβ. μεταγν. «διαβιβάζειν τὴν ἡμέραν, τὸν
χειμῶνα». Συνών. αδιάβατος 1 (β). 3) Ὁ μὴ δυνά-
μενος νὰ διαβιβασθῇ, νὰ διαπερασθῇ διὰ τινος Παξ. : Αὐτὸ
τὸ ἔρ' μοι τὸ ψωμί εἶναι αδιάβαστο (δὲν δύναται νὰ περασθῇ
ἀπὸ τὸν φάρυγγα). 4) Ὁ μὴ ἐκπλυθεὶς δι' ἀφθόνου
ὑδατος, ἐπὶ ἐνδυμάτων, τὰ ὅποια μετὰ τὴν ἐν θερμῷ
ὑδατι πλύσιν δὲν ἐπλύθησαν διὰ ψυχροῦ ὑδατος Ἦπ. :
Τὰ ροῦχα τὰ ἔχω ἀκόμη αδιάβαστα Ἦπ. Πβ. ἀπέραστος.

5) Ὁ μὴ ὀργωθείς ἐκ δευτέρου, ἐπὶ ἀγροῦ Ἦπ. :
Ἐχω τὸ χωράφι μ' αδιάβαστο. Συνών. ἀδευτέριστος,
ἀδευτέρωτος 1 β. 6) Ὁ μὴ ἀναγνωσθεὶς ἡ ὁ μὴ
δυνάμενος ν' ἀναγνωσθῇ κοιν. καὶ Πόντ. (Χαλδ.) : Ἀφῆσε
τὸ βιβλίον αδιάβαστο κοιν. Ἀσ' σὰ τρία γράμματα ἐπέμ' νεν
ἔναν ἀδέβαστον Χαλδ. || Φρ. Μητὲ τ' αδιάβαστα δὲ ἀδ' ὑγάνουν
ἔουτον (οὐδὲ αἱ ἀπόρρητοι καὶ μαγικαὶ εὐχαὶ ἐνεργοῦν
ἐπ' αὐτοῦ. Ἐπὶ δαιμονιζομένου) Σύμ. β) Ὁ στερη-
θεὶς ἡ ὁ μὴ τυχὼν ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας ἡ εὐχῆς
ιερέως κοιν. : Ἐπῆεν αδιάβαστος (ἐτάφη ἄνευ ἐκκλησια-
στικῆς τελετῆς) Κεφαλλ. Τὸ σ' τὰρ' εἶν' αδιάβαστο ἀπὸ τὸν
παππᾶ Ἦπ. || Φρ. Αὐτὸς εἶναι αδιάβαστος (ἐπὶ ἀνθρώπου
κακοῦ) Λακων. Ἀντίθ. διαβασμένος (ἰδ. διαβάζω).

γ) Ὁ μὴ τυχὼν συγχωρήσεως διὰ τῆς ἐξομολογήσεως,
ἀνεξομολόγητος Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) : Ἐκοινώντισεν
αδέβαστος (ἐκοινώνησε, μετέλαβε τῶν μυστηρίων) Τραπ.
Χαλδ.

Β) Ἐνεργ. 1) Ὁ μὴ ἀναγνώσας, ὁ μὴ μελετήσας
τὸ μάθημά του, ἐπὶ μαθητῶν σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.
Χαλδ.) : Χθὲς τὸ βράδυ ἔμεινες αδιάβαστος, τί θὰ πῆς τοῦ
δασκάλου σου σήμερα; Παξ. Ἐπῆεν 'ς σὸ σχολεῖον ἀδέβα-
στος Κερασ. 2) Ὁ μὴ τυχὼν παιδεύσεως, ἀγράμματος
σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.) : Ἐγὼ εἶμαι αδιάβαστος Τῆν.
Ἀντίθ. διαβασμένος (ἰδ. διαβάζω).

αδιαβάτιστος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀδεβάτιστος Πόντ. (Ὁφ.
Τραπ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. διαβατιστός < δια-
βατίζω.

Ὁ μὴ διαπερασθεὶς διὰ τῶν ὁδόντων κτενίου ἱστοῦ,
ἐπὶ κλωστής, στήμονος κττ. ἔνθ' ἀν. : Τὸ παννὶ ἀδεβάτιστο
ἔν' (οἱ μίτοι τοῦ ὑφάσματος δὲν ἐπεράσθησαν ἀκόμη διὰ
τῶν ὁδόντων τοῦ κτενίου) Ὁφ. Πβ. ἀδεβγάτιστος.

αδιάβατος ἐπίθ. ἐνιαχ. αδιάβατος Ἦπ. Κρήτ. Πελοπν.
(Αἶγ. Λακων.) αδιάβατους Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀδᾶβατος
Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) ἀδέβαστος Πόντ. (Ἀμισ. Ὁφ.)
αδιάβατος Ἦπ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. αδιάβατος. Περὶ τοῦ τύπ. αδιάβατος
πβ. ΙΚακρῖδ. ἐν Ἀθηνᾶ 38 (1926) 204.

1) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ διαβῇ, νὰ
περάσῃ, νὰ διανύσῃ, ἀπέραστος (α) Ἐπὶ τόπου Κρήτ.
Πελοπν. (Αἶγ. Λακων.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Οἶν. Ὁφ.)
Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Μέρος αδιάβατο Αἶγ. Βράχους αδιάβα-
τους αὐτοῦ, ποῦ νὰ περάσῃς; Αἰτωλ. Τὸ ποτάμι ἀδᾶβατο ἐν
Οἶν. Συνών. αδιάβαστος 2 (α). (β) Ἐπὶ χρόνου
Ἦπ. : Καιρὸς αδιάβατος, ἡμέρα αδιάβατη (ἀτελειώτος).
Συνών. αδιάβαστος 2 (β). 2) Ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἔχει
πέρασι, δὲν περνᾷ, ἐπὶ νομίσματος Πόντ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀδιάβατους καὶ ὡς τοπων. Μοσχον.

